

Hormones, guix, etcètera
David Cirici

A propòsit de Baltimore

Parlo amb el meu amic Benet d'aquesta mare de Baltimore que va reconèixer el seu fill mentre veia, en directe, les imatges de l'enfrontament d'una colla de manifestants amb la policia, i va decidir anar-lo a rescatar i enviar-lo cap a casa a empentes i clatellades. Als EUA ja l'han batejada com la "mare de l'any", i aquí com la "mare coratge".

Tant la mare com el noi tenien les seves raons, ell per manifestar-se i ella per protegir-lo de la violència amb què la policia mira de resoldre els problemes en aquella ciutat. Els entenc a tots dos, i la veritat és que la sorprenent combinació de manifestant radical i mare protectora em va fer riure i em va fer sentir una simpatia repartida a parts iguals entre la mare protectora i el fill acollonit. En Benet és més radical que jo. És un entusiasta d'aquesta dona. Em diu que el que no va aconseguir la policia amb les seves porres i gasos lacrimògens ho va aconseguir ella amb quatre crits i quatre clatellots. "Suposo que des de la correcció política -em diu en Benet- hauria de pensar que la mare va fer mal fet d'avergonyir un noi que lluitava per una causa justa. Però no és el que penso. A mi m'interessa el gest espontani, natural, d'una dona que es preocupa pels seus cadells".

Vídeo educatiu per als pares

I de seguida em confessa una raó més profunda de la seva admiració per la bona dona: "Ja ens aniria bé, als professors, que de tant en tant entrés una mare a l'aula i li clavés una clatellada al fill que no para de tocar la bateria amb dos bols, al que fa sorollets amb la boca pel plaer d'empipar, o a l'alumne ja més gran, de batxillerat, que menteix descaradament i diu que si ha descrit tan bé els esdeveniments principals de la Revolució Francesa i ara no els sap repetir no és perquè hagi copiat l'examen, sinó perquè tot el que estudia per superar una prova ho oblidava l'endemà".

Li dic que aquesta vegada no podré fer servir les seves opinions en aquesta columna. Si ho fes, segur que rebria unes quantes crítiques de mestres i professors, perquè les bufetades mai no resolen res. Més aviat al contrari. Tant que es diu que els pares no respecten els profes, la batalla potser comença una mica abans, amb el respecte als pares, i aquesta mare aconseguix que el seu fill la respecti. Però potser no cal que els pares entrin a classe a escridassar els seus fills, li dic.

David Cirici és escriptor

Què són els espais familiars?

Pares i mares comparteixen experiències i reforcen el vincle afectiu amb els nadons acompanyats dels experts que els acullen

BERNAT VILARÓ

FOTO: J. GÓMEZ / N. MARTÍNEZ

S'hi fa una gran tasca però tenen poc reconeixement mediàtic. Són molt útils, complementaris del procés educatiu d'una criatura, però no són gaire coneguts, tot i que fa uns vint anys que n'hi ha a Catalunya. Els espais familiars són serveis d'atenció a les famílies amb infants d'entre 0 i 3 anys que ofereixen suport a l'educació dels nadons.

El seu gran objectiu és incidir en la millora de la qualitat de vida dels nens i nenes mitjançant els espais de trobada entre les famílies i els mateixos infants, acompanyats pels experts que els acullen. S'hi donen múltiples interrelacions al llarg de les sessions grupals, on prenen protagonisme el joc lliure entre la canalla i el debat entre els adults, que aprofiten l'espai per compartir dubtes i intercanviar experiències. En resum, donen resposta a les noves situacions familiars, en un context en què la funció parental té poc reconeixement social.

La possibilitat de compartir el procés d'educació i criança amb altres pares i mares apareix com una oportunitat davant la falta d'oferta lúdica, de manera que els espais familiars reforcen el vincle afectiu i actuen com a element de transició entre la família i l'escola. Si a la llar d'infants i als espais els nens i nenes poden enfortir la seva autonomia, als espais familiars, a més, es potencia la unió amb els pares i

mares, sempre presents durant les activitats.

Marta Martínez és coordinadora de petita infància i família del Centre d'Espai Infantil i Juvenil Mowgli de Cornellà, on hi ha un espai familiar potenciat per Fundesplai. "L'espai familiar pot estar integrat a l'escola bressol, però també a l'àmbit del lleure, en un hospital o a la presó, en qualsevol context en què hi hagi una família", explica.

"Un nen que no està escolaritzat és invisible, no està representat ni reconegut", diu Martínez, que comenta que els espais familiars catalans tenen influències de França, Itàlia i els països nòrdics. "S'hi treballa molt en xarxa, perquè la comunitat afavoreix l'aprenentatge i la tasca que s'hi desenvolupa".

Un món invisible

Aproximadament un 7% dels nadons d'entre 0 i 1 any estan escolaritzats, de manera que més d'un 80% no van a l'escola bressol, segons detalla Martínez, que reivindica el paper dels espais fami-

Els espais familiars ofereixen suport a l'educació dels nadons

En aquests espais prenen protagonisme el joc lliure i el debat entre adults

liars com a "complementaris a les llars d'infants". "La gent es pensa que tots els nens van a l'escoleta i que totes les famílies treballen, i es dona per fet que cal conciliar la vida laboral i familiar amb uns serveis de qualitat com les escoles bressol. Però la realitat no és aquesta, i hi ha moltes famílies a l'atur, i molts nadons que no van a la llar d'infants". Aquí els espais familiars apareixen com una opció més, ja que s'adapten

totalment als horaris i a la disponibilitat dels pares i mares. Tot i això, és un servei gairebé invisible: "No entenc que els espais familiars siguin desconeguts fins i tot dins el món educatiu". "Les famílies que vénen només volen que algú les aculli, que els digui bon dia o bona tarda, que miri el seu nadó i les deixi entrar a formar part del grup", conclou Martínez.

La Meritxell Cañadas va portar la seva filla Ona a l'Espai Nadó de la Trepça (Cornellà) dels sis als nou mesos. I el seu segon fill, el Nil, el va portar al Mowgli pràcticament des que va néixer fins també els nou mesos. "Vam compartir grans experiències amb companyes del grup d'espai de quan érem petites", recorda. "És un espai on pots estar ben tranquil·la i veure com el teu fill juga mentre tu et relaxes. A més, pots compartir les angoixes i les alegries amb més mares i pares. És molt recomanable", diu.

Una família extensa

Maria Rosa Tarrés és psicològica clínica especialitzada en temes de violència de gènere, i fins al 2012 havia treballat en espais familiars de l'Hospitalet.

En aquesta ciutat del Barcelonès un grup de gent que treballava en llars d'infants va donar forma a la idea d'atendre les necessitats socials i educatives de les famílies amb nadons. "Vam voler crear un servei obert, no tan sols per a persones amb necessitats socials bàsiques. El denominador comú era que hi podia venir qui tingués qualsevol criatura petita", comenta Tarrés. Aquests grups d'espais socialitzadors els formaven una quinzena de persones que feien tot d'activitats de relació que ara servien per resoldre dubtes i angoixes. Aproximadament un 75% dels membres dels grups eren mares, però també hi anaven pares, avis i àvies. Pel que fa a la presència de pares, s'incrementava als grups de la tarda. "Ben bé no érem educadores, sinó acompanyants i acollidores", reitera.

L'Associació de Professionals d'Espais Familiars a Catalunya (Apefac), que aplega uns 60 socis que treballen o han treballat en aquest servei, té comptabilitzats uns 80 espais familiars repartits per una

Els espais familiars a Catalunya:

N'hi ha uns 80

Estan repartits per 40 municipis

La majoria són a Barcelona

D'espais familiars n'hi ha des de fa 20 anys

quarantena de municipis de Catalunya. Tot i que la gran majoria són a Barcelona, ara també n'hi comença a haver més a Lleida i Tarragona. A Girona n'hi ha des de fa una vintena d'anys –des dels inicis–, però són pocs.

La secretària de l'Apefac, Maria Rosa Estela, recorda que d'espais familiars n'hi havia arribat a haver un centenar, "però amb les retallades n'han desaparegut molts". Les ajudes de l'administració pública incentivaven que proliferessin aquests espais, però la crisi econòmica ho ha aturat. "Ara es depèn sobretot dels ajuntaments, que prioritzen altres necessitats",

lament Estela, que reconeix que fora de Catalunya els espais familiars són força desconeguts: "A la ciutat de Madrid n'hi ha algun, i també a les Balears, però poca cosa".

El salt a la universitat

La tesorera de l'Apefac, Imma Jeremias, ha format part d'espais familiars durant 16 anys, i ara gestiona un màster universitari enfocat en aquest sector del lleure. El curs universitari va començar en format de postgrau i a l'octubre es reinventarà com a màster a la Universitat de Barcelona (UB). "El canvi és a petició dels alumnes, que volien aprofundir més", assegura Jeremias, que explica que

aquest màster es remodela perquè al principi estava molt enfocat en el rol del professional. "Ara anem més enllà i a primer es farà la part més professional i a segon tindrà lloc la part més pràctica i específica, centrant-nos en l'acompanyament de l'expert a la família". Els cursos estan pensats per a grups d'entre 20 i 25 i els estudiants acostumen a ser de la branca de la salut, de l'educació o del treball social.

El que més valoren les famílies que van als espais familiars és que hi troben un lloc on mares, pares i fills es poden relacionar de manera exclusiva i relaxada mentre comparteixen estones de joc, experiències, opinions i dubtes. Segons l'Apefac, un valor que destaquen les famílies és que gràcies als espais familiars poden "millorar com a progenitors". També lamenten que en molts casos hi hagi llistes d'espera i pocs locals destinats a aquests espais, quan fer-los més visibles vol dir millorar l'educació i fer créixer la societat mirant al futur. —

CIC escola
idiomes

L'ESTIU
T'OBRE PORTES

- › *Cursos intensius* d'anglès, francès i alemany
- › *English Summer School* for Kids
- › *Colònies* a Catalunya
- › *Estades lingüístiques* a l'estranger

www.iccic.edu/idiomes

Via Augusta, 205 | 08021 Barcelona | idiomes@iccic.edu
 Torrent de les Flors, 68-70 | 08024 Barcelona | idiomesagracia@iccic.edu
 Av. Generalitat, 199-201 | 08174 Sant Cugat | idiomesasantcugat@iccic.edu
 Moianès, 17 (Escola Meritxell) | 08304 Mataró | secretaria@escolameritxell.org
 Departament d'estades lingüístiques | viatges@iccic.edu | www.iccic.edu/viatges

T. 93 200 11 33

 Institut Cultural del CIC
Fundació Privada

